

ΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΟΚΤΟΝΙΩΝ

Μορφές ενσωμάτωσης σε
ευρωπαϊκό & διεθνές επίπεδο

«Νομική Αναγνώριση των Γυναικοκτονιών: Μορφές Ενσωμάτωσης σε Ευρωπαϊκό και Διεθνές Επίπεδο»

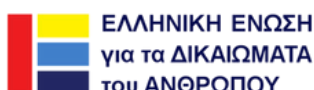
Αθήνα, Σεπτέμβριος 2025

Συγγραφή: Ιάσοντας Γουσέτης, Κατερίνα Νούμτα

Η παρούσα έκθεση αποτελεί μέρος του έργου «#Το_όνομά_της: Συνηγορώντας για τη νομική αναγνώριση των γυναικοκτονιών» υλοποιείται στο πλαίσιο του προγράμματος Prevent - Preventing gender-based violence and violence against children, με φορέα υλοποίησης την Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου. Το #PREVENT συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, μέσω του προγράμματος Citizens, Equality, Rights and Values (CERV), το Bodossaki Foundation - Ίδρυμα Μποδοσάκη και το NGO Support Centre - Cyprus με συνολικό ποσό επιχορήγησης €2,3 εκ.

Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου
Βαλτετσίου 39, 10681, Αθήνα
www.hlhr.gr

Φορέας υλοποίησης:

Με τη συγχρηματοδότηση:

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Η συγγραφή και δημοσίευση της έκθεσης «Νομική Αναγνώριση των Γυναικοκτονιών: Μορφές Ενσωμάτωσης σε Ευρωπαϊκό και Διεθνές Επίπεδο» συντονίστηκε από την Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του έργου «#To_όνομά_της: Συνηγορώντας για τη νομική αναγνώριση των γυναικοκτονιών».

Τα τελευταία χρόνια όλο και περισσότερες υποθέσεις ανθρωποκτονιών γυναικών βλέπουν το φως της δημοσιότητας. Αν και αυτές οι υποθέσεις χαρακτηρίζονται όλο και πιο συχνά από μία ολοένα και μεγαλύτερη μερίδα της κοινωνίας και των ΜΜΕ ως γυναικοκτονίες, δηλαδή ως φόνοι γυναικών λόγω του φύλου τους, στην Ελλάδα δεν υφίσταται ακόμη η αντίστοιχη ειδική θεσμική αναγνώριση και ποινική μεταχείριση του φαινομένου. Το ενδεχόμενο καθιέρωσης ενός ιδιώνυμου ποινικού αδικήματος της γυναικοκτονίας έχει προκαλέσει έναν έντονο διάλογο μεταξύ θεσμικών φορέων και ακαδημαϊκών. Αναγνωρίζοντας ότι η θεσμική αναγνώριση των γυναικοκτονιών δεν είναι μια απλή διαδικασία, καθώς τίθενται περίπλοκα νομικά ζητήματα και επιφυλάξεις, το έργο αποσκοπεί στην ουσιαστική συμβολή στον ευρύτερο νομικό και πολιτικό διάλογο, λαμβάνοντας υπόψη την εμπειρία και την τεχνογνωσία που έχουν αναπτυχθεί σε χώρες του εξωτερικού όπου έχουν ήδη υιοθετηθεί αντίστοιχες νομοθετικές ρυθμίσεις.

Το έργο «#To_όνομά_της: Συνηγορώντας για τη νομική αναγνώριση των γυναικοκτονιών» υλοποιήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος PREVENT, με φορέα υλοποίησης την Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου. Το έργο “Preventing gender-based violence and violence against children” (PREVENT) έχει ως στόχο την πρόληψη και καταπολέμηση της έμφυλης βίας και της βίας κατά των παιδιών, μέσω της στήριξης οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών (ΟΚοιΠ) στην Ελλάδα και την Κύπρο που δραστηριοποιούνται σε αυτούς τους τομείς, καθώς και της ενίσχυσης των γνώσεων, των ικανοτήτων και της βιωσιμότητάς τους. Το PREVENT συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω του προγράμματος Citizens, Equality, Rights and Values (CERV), το Ίδρυμα Μποδοσάκη και το Κέντρο Στήριξης ΜΚΟ με συνολικό ποσό επιχορήγησης €2,3 εκ. Συντονιστής του PREVENT είναι το Ίδρυμα Μποδοσάκη (Ελλάδα), σε σύμπραξη με το Κέντρο Στήριξης ΜΚΟ (Κύπρος).

Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ’ ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του Ίδρυματος Μποδοσάκη ή του Κέντρου Στήριξης ΜΚΟ. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ίδρυμα Μποδοσάκη και το Κέντρο Στήριξης ΜΚΟ δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Η Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΛΕΔΑ) είναι οργάνωση της κοινωνίας των πολιτών με πολυετή δράση στον τομέα της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η οποία ιδρύθηκε το 1953. Είναι τακτικό μέλος της Διεθνούς Ομοσπονδίας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, συμμετέχει στην Εθνική Επιτροπή Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και έχει υπάρξει ιδρυτικό μέλος του Δικτύου Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας και του Μηχανισμού Καταγραφής Άτυπων Αναγκαστικών Επιστροφών. Από το 2011 έως και σήμερα, σε συνεργασία με το Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου, έχει επιλεγεί από τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (FRA) ως εθνικό σημείο επαφής για την Ελλάδα, με σκοπό τη συγκέντρωση στοιχείων και πληροφοριών σε θέματα θεμελιωδών δικαιωμάτων και διακρίσεων.

Στους τομείς παρέμβασής της, η ΕΛΕΔΑ περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, ζητήματα που αφορούν: τα δικαιώματα των μειονοτήτων, τη μετανάστευση και το άσυλο, την ελευθερία του Τύπου και της έκφρασης, τη ρητορική μίσους και τη ρατσιστική βία, τη δικαιοσύνη και το σωφρονιστικό σύστημα και τις σχέσεις κράτους-εκκλησίας. Τα μέσα με τα οποία εκπληρώνονται οι σκοποί της είναι η έρευνα και η μελέτη των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η υποβολή προτάσεων και νομοτεχνικών ρυθμίσεων για την επίλυσή τους, η άσκηση συνηγορίας, η στρατηγική επίλυση υποθέσεων, η ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης και η εμπάθυνση του δημοσίου διαλόγου γύρω από τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ενδεικτικές δράσεις περιλαμβάνουν τη διοργάνωση συζητήσεων και εκδηλώσεων, εκστρατείες συνηγορίας και καμπάνιες σε ζητήματα δικαιωμάτων, εκπαιδεύσεις, νομοθετικές προτάσεις, καθώς και συνέργειες με δίκτυα και φορείς δικαιωμάτων.

Η ΕΛΕΔΑ, τα τελευταία χρόνια, έχει αναπτύξει μια συστηματική δράση γύρω από τα έμφυλα και ΛΟΑΤΚΙ+ δικαιώματα, με ιδιαίτερη έμφαση στην πρόληψη και καταπολέμηση της έμφυλης βίας, την αποδόμηση στερεοτύπων και την αντιμετώπιση της ρητορικής μίσους. Στο πλαίσιο αυτό, έχει υλοποιήσει έργα όπως το «Η Ισότητα των Φύλων στην Πρώτη Σελίδα» (2022-2023), σε συνεργασία με την Liquid Media, που επικεντρώθηκε σε δράσεις ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης με ειδική στόχευση στο ανδρικό κοινό και το «A New Gender Era» (2023-2024), σε συνεργασία με τη Συμμαχία των Φύλων, που συνέβαλε στην αποδόμηση των έμφυλων στερεοτύπων και στην ανάπτυξη νέων θετικών αφηγήσεων σχετικά με το φύλο στην Ελλάδα.

Παράλληλα, ήδη από το 2021, η ΕΛΕΔΑ έχει τοποθετηθεί ενεργά στον δημόσιο διάλογο για τις γυναικοκτονίες. Με πρωτοβουλία του Διοικητικού της Συμβουλίου και ως απάντηση στον ανησυχητικά αυξανόμενο αριθμό γυναικοκτονιών, συνέταξε και δημοσιοποίησε το κείμενο τεκμηρίωσης «Γυναικοκτονία: Έμφυλη βία και αφαίρεση της ζωής στο οικείο περιβάλλον» (2021), ενώ την ίδια περίοδο διοργάνωσε δημόσιες εκδηλώσεις και συζητήσεις για την ανάδειξη του ζητήματος, μεταξύ άλλων: «Γυναικοκτονίες, μια Ακραία Μορφή Έμφυλης Βίας» (Νοέμβριος 2021), «Με Τοο: από το Τέλος της Σιωπής στην Επόμενη Ημέρα» (Δεκέμβριος 2021) και «Σεξισμός στον Δημόσιο Λόγο» (Φεβρουάριος 2022).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Εισαγωγή
- Διεθνές & Ευρωπαϊκό Πλαίσιο
- Ευρώπη & Ευρωπαϊκή Ένωση
- Οι χώρες της Λατινικής Αμερικής & της Καραϊβικής
- Υπόλοιπος κόσμος
- Συμπεράσματα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο όρος γυναικοκτονία έχει καθιερωθεί διεθνώς ως η πιο ακραία μορφή έμφυλης βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών. Πρόκειται για την αφαίρεση της ζωής μιας γυναίκας εξαιτίας του φύλου της. Παρά το γεγονός ότι οι όροι «ανθρωποκτονία» ή «δολοφονία» μπορούν να περιγράψουν το αποτέλεσμα, η χρήση του όρου «γυναικοκτονία» είναι καθοριστική, καθώς υπογραμμίζει το ιδιαίτερο έμφυλο κίνητρο και τις κοινωνικές, πολιτισμικές και πολιτικές συνθήκες που το παράγουν.

Ο όρος εισήχθη από την Αμερικανίδα ακαδημαϊκό Diana Russell, η οποία, το 1976, στο πρώτο Διεθνές Δικαστήριο για τα Εγκλήματα κατά των Γυναικών, δήλωσε: «Επέλεξα τον νέο όρο γυναικοκτονία για να αναφέρομαι στη δολοφονία γυναικών από άνδρες επειδή είναι γυναίκες»¹.

Η γυναικοκτονία δεν αποτελεί ένα μεμονωμένο ή αποκομμένο περιστατικό βίας, αλλά το τελικό στάδιο ενός ευρύτερου φάσματος έμφυλων ανισοτήτων και καταπιέσεων, που εκδηλώνονται καθημερινά μέσα από τον έλεγχο, την παρενόχληση, την ψυχολογική και τη σωματική βία. Ως τέτοια, συνιστά σύμπτωμα βαθιά ριζωμένων πατριαρχικών αντιλήψεων και στερεοτύπων, τα οποία αναπαράγονται σε κοινωνικό, πολιτικό και θεσμικό επίπεδο. Η αναγνώρισή της, συνεπώς, δεν αφορά μόνο το ποινικό δίκαιο, αλλά συνιστά πράξη θεσμικής και κοινωνικής ορατότητας απέναντι στη βία που υφίστανται οι γυναίκες λόγω του φύλου τους.

Η διαφοροποίηση της γυναικοκτονίας από άλλες μορφές ανθρωποκτονίας έχει ουσιώδη σημασία για την κατανόηση και την αντιμετώπιση του φαινομένου. Η νομική αναγνώριση του φύλου ως κινήτρου επιτρέπει την ανάπτυξη στοχευμένων πολιτικών πρόληψης, προστασίας και απονομής δικαιοσύνης, οι οποίες υπερβαίνουν τη γενική ποινική τυποποίηση και αντιμετωπίζουν τις έμφυλες ρίζες της βίας.

Σε διεθνές επίπεδο, οργανισμοί όπως ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ), η Επιτροπή για την Εξάλειψη των Διακρίσεων κατά των Γυναικών (CEDAW) και το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (EIGE), έχουν επιχειρήσει να διαμορφώσουν ορισμούς και δείκτες που συνδέουν τη γυναικοκτονία με την έμφυλη ανισότητα, την ενδοοικογενειακή βία, τα εγκλήματα «τιμής» και άλλες μορφές δομικής καταπίεσης. Η ύπαρξη ενός ενιαίου και λειτουργικού ορισμού είναι κρίσιμη για τη συλλογή δεδομένων, την παρακολούθηση των περιστατικών και τη διαμόρφωση συγκριτικών πολιτικών σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο.

---

1. https://www.dianarussell.com/origin_of_femicide.html

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σκοπός της έκθεσης είναι να χαρτογραφήσει τις μορφές ενσωμάτωσης του όρου «γυναικοκτονία» σε εθνικά νομικά πλαίσια στην Ευρώπη και διεθνώς προκειμένου να συμβάλει τεκμηριωμένα στον θεσμικό και πολιτικό διάλογο που διεξάγεται και στην Ελλάδα. Η έκθεση αναλύει τις διαφορετικές νομικές προσεγγίσεις που έχουν υιοθετηθεί διεθνώς, είτε μέσω της δημιουργίας αυτοτελούς αδικήματος, είτε μέσω της αναγνώρισης επιβαρυντικών περιστάσεων λόγω φύλου.

ΔΙΕΘΝΕΣ & ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Η αντιμετώπιση της γυναικοκτονίας και γενικότερα της έμφυλης βίας στηρίζεται σε μια σειρά διεθνών και περιφερειακών συμβάσεων, κατευθυντήριων γραμμών και πολιτικών πλαισίων. Αυτά προσφέρουν στα κράτη ένα νομικό και θεσμικό υπόβαθρο για να αναπτύξουν εθνικές στρατηγικές και να εναρμονίσουν τις πρακτικές τους με αυτές της αντιμετώπισης.

Σε παγκόσμιο επίπεδο, το CEDAW Committee (Επιτροπή για την Εξάλειψη των Διακρίσεων κατά των Γυναικών) έχει αναγνωρίσει την ακραία μορφή της βίας που συνιστά η γυναικοκτονία και έχει καλέσει τα κράτη να λάβουν ειδικά μέτρα. Παράλληλα, ο UN Special Rapporteur on Violence against Women έχει επανειλημμένα τονίσει ότι η γυναικοκτονία δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί επαρκώς χωρίς σαφή αναγνώριση του φύλου ως κινητήριας δύναμης του εγκλήματος. Η Διακήρυξη του ΟΗΕ για την Εξάλειψη της Βίας κατά των Γυναικών (1993) παρέχει επίσης ένα πολιτικό πλαίσιο που συνδέει την καταπολέμηση της έμφυλης βίας με την ευρύτερη προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της κοινωνικής δικαιοσύνης.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ένα από τα βασικότερα κείμενα είναι η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, όπως είναι γνωστή, δηλαδή η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης του 2011 για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας. Είναι το πιο ολοκληρωμένο και δεσμευτικό ευρωπαϊκό πλαίσιο που καθιερώνει σαφείς υποχρεώσεις για τα κράτη, όπως η πρόληψη της βίας, η προστασία των θυμάτων, η ποινική δίωξη των δραστών και η εφαρμογή ολοκληρωμένων πολιτικών. Παρότι η Σύμβαση δεν χρησιμοποιεί ρητά τον όρο «γυναικοκτονία», το πνεύμα και οι διατάξεις της αναδεικνύουν τη σοβαρότητα και την ιδιαιτερότητα του εγκλήματος.

Στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Στρατηγική για την Ισότητα των Φύλων 2020–2025, και η Οδηγία 2024/1385 για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας, συνιστούν σημαντικά βήματα προς την κατεύθυνση μιας πιο εναρμονισμένης και αποτελεσματικής προσέγγισης. Η Οδηγία ζητά από τα κράτη-μέλη να θεσπίσουν νομικές διατάξεις που λαμβάνουν υπόψη την ιδιαίτερη φύση της έμφυλης βίας, συμπεριλαμβανομένων περιστάσεων που σχετίζονται με τη γυναικοκτονία.

Παρακάτω θα δούμε αναλυτικότερα τις θεσμικές και νομικές εξελίξεις σε σχέση με την αναγνώριση του όρου «γυναικοκτονία», τόσο σε ευρωπαϊκό, όσο και παγκόσμιο επίπεδο.

ΕΥΡΩΠΗ & ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση δεν υπάρχει νομοθεσία που να αναγνωρίζει ρητά τη γυναικοκτονία ως ξεχωριστό ποινικό αδίκημα. Ωστόσο έχουν γίνει σημαντικές προσπάθειες για την εισαγωγή διατάξεων που διαχωρίζουν τη γυναικοκτονία από άλλες μορφές ανθρωποκτονίας, αναγνωρίζοντας το φύλο ως επιβαρυντικό κίνητρο. Η Οδηγία 2024/1385 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας θεσπίζει ελάχιστα κοινά πρότυπα προστασίας στα κράτη-μέλη. Παρότι δεν περιλαμβάνει ρητή αναφορά στη γυναικοκτονία ως αυτόνομο ποινικό αδίκημα, εισάγει κρίσιμες προβλέψεις οι οποίες συμβάλλουν ουσιαστικά στην πρόληψη και την αντιμετώπιση του φαινομένου. Ειδικότερα, η Οδηγία δίνει έμφαση στην έγκαιρη παρέμβαση και υποχρεώνει τα κράτη-μέλη να ενσωματώσουν στο ποινικό τους δίκαιο συγκεκριμένες επιβαρυντικές περιστάσεις, υπογραμμίζοντας τη σοβαρότητα και τη διαρκή απειλή που συνιστά η έμφυλη βία.

Παράλληλα, πληθαίνουν οι φωνές εντός της Ευρώπης για την ανάγκη της νομικής αναγνώρισης των γυναικοκτονιών, που θα θέσει το ζήτημα υπό νέο πρίσμα δικαιοσύνης και θα οδηγήσει σε πιο στοχευμένα μέτρα προστασίας και πρόληψης. Ως αποτέλεσμα αυτού έχουν γίνει σημαντικές προσπάθειες σε χώρες της Ευρώπης για την εισαγωγή διατάξεων που διαχωρίζουν τη γυναικοκτονία από άλλες μορφές ανθρωποκτονίας, αναγνωρίζοντας το φύλο ως επιβαρυντικό κίνητρο. Παρόλα αυτά, η νομική αναγνώριση παρουσιάζει ανομοιογένεια και προκλήσεις ως προς την εφαρμογή.

Από τα κράτη της Ευρώπης που αναγνωρίζουν τη σοβαρότερη φύση των γυναικοκτονιών, οι τέσσερις πιο συνηθισμένες κατηγορίες επιβαρυντικών περιστάσεων ισχύουν όταν:

- (i) το αδίκημα διαπράχθηκε λόγω του φύλου του θύματος
- (ii) το θύμα είναι νυν ή πρώην σύζυγος ή ερωτικός σύντροφος του δράστη
- (iii) ο δράστης είναι μέλος της οικογένειας, συγκάτοικος ή πρόσωπο που καταχράται την εξουσία του και/ή
- (iv) ο θάνατος προέκυψε από ή με σκοπό τη διάπραξη σεξουαλικής βίας κατά κοριτσιών και γυναικών².

Πολλές από τις πρόσφατες νομοθετικές αλλαγές για την αντιμετώπιση των γυναικοκτονιών στην Ευρώπη έγιναν ως απάντηση σε ιδιαίτερα βίαιες και σοκαριστικές δολοφονίες γυναικών, που προκάλεσαν δημόσια κατακραυγή και αιτήματα για αλλαγή.

ΕΥΡΩΠΗ & ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Κάθε κράτος έχει υιοθετήσει διαφορετική προσέγγιση για τη μεταρρύθμιση της εγκληματικής νομοθεσίας ώστε να αντιμετωπίσει αποτελεσματικότερα το φαινόμενο. Ορισμένα κράτη τροποποίησαν το ποινικό τους δίκαιο ώστε να ορίσουν τη γυναικοκτονία, άλλα προσέθεσαν έναν ορισμό της γυναικοκτονίας στις εθνικές νομοθεσίες για τη βία κατά των γυναικών και άλλα υιοθέτησαν αυτοτελή νομοθεσία για τις γυναικοκτονίες. Σε όλες τις περιπτώσεις, αυτοί οι νόμοι διευκολύνουν τη συλλογή δεδομένων και αυστηροποιούν τις επαπειλούμενες ποινές.

Οι νομοθετικές αλλαγές που ενσωμάτωσαν τις γυναικοκτονίες στα εθνικά νομικά πλαίσια παρουσιάζονται παρακάτω ανά χώρα.

Η **Μάλτα** θεωρείται η πρώτη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης που προχώρησε σε κομβικές μεταρρυθμίσεις σχετικά με τις γυναικοκτονίες. Αν και δεν εισήγαγε ένα νέο ποινικό αδίκημα³, το 2022 τροποποιήθηκε ο ποινικός κώδικας, με την προθήκη του άρθρου 211A⁴, σύμφωνα με το οποίο, σε περιπτώσεις ανθρωποκτονιών γυναικών, το δικαστήριο, κατά την επιμέτρηση της ποινής, οφείλει να λάβει υπόψη του αν συντρέχει μια από τις παρακάτω περιστάσεις:

- (i) ήταν αποτέλεσμα βίας που διαπράχθηκε από ερωτικό σύντροφο με τον οποίο το θύμα ήταν ή εξακολουθεί να είναι σε σχέση ή του οποίου το θύμα είναι ή υπήρξε σύζυγος· ή
- (ii) προέκυψε από βία που ασκήθηκε από μέλος ή μέλη της οικογένειας· ή
- (iii) διαπράχθηκε με μισογυνιστικά κίνητρα· ή
- (iv) διαπράχθηκε για λόγους τιμής του δράστη ή της φήμης της οικογένειας, ή για λόγους που σχετίζονται με θρησκευτική ή λατρευτική πίστη ή πρακτικές· ή
- (v) διαπράχθηκε λόγω κινήτρων που βασίζονται στο φύλο, ή στην ταυτότητα φύλου, ή στο φύλο ή τον σεξουαλικό προσανατολισμό του θύματος· ή
- (vi) διαπράχθηκε ως αποτέλεσμα σεξουαλικής βίας ή πράξεων σεξουαλικής φύσης· ή
- (vii) διαπράχθηκε λόγω της εμπλοκής του θύματος στην πορνεία ή επειδή υπέστη σεξουαλική εκμετάλλευση ή επειδή ήταν θύμα εμπορίας ανθρώπων για σκοπούς σεξουαλικής εκμετάλλευσης·

Εάν διαπιστωθεί ότι η ανθρωποκτονία έγινε υπό τις παραπάνω συνθήκες, το δικαστήριο υποχρεούται να θεωρήσει αυτές τις περιστάσεις ως παράγοντες που αποκλείουν την επιείκεια κατά την επιβολή της ποινής.

3. Calleja C. (2024, June 20). [Making the new femicide law work](#). Times of Malta
4. Parliament of Malta. (2022). [Criminal Code \(Amendment No. 3\)](#), Act, 2022 (Act No. X of 2022)

ΕΥΡΩΠΗ & ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Η **Κύπρος**, το 2022, θέσπισε τον νόμο περί της «Πρόληψης και της Καταπολέμησης της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας και περί Συναφών Θεμάτων»⁵. Ο νόμος διαφοροποιεί το αδίκημα από την κοινή ανθρωποκτονία, εισάγοντας ένα νέο ιδιώνυμο αδίκημα, την γυναικοκτονία. Σύμφωνα με το άρθρο 10Α του εν λόγω νόμου:

Πρόσωπο το οποίο επιφέρει τον θάνατο γυναίκας με παράνομη πράξη ή παράλειψη είναι ένοχο του αδικήματος της γυναικοκτονίας και υπόκειται σε ποινή φυλάκισης δια βίου.

Επιπροσθέτως των προβλεπόμενων από τις διατάξεις του άρθρου 11 επιβαρυντικών περιστάσεων, το δικαστήριο κατά την επιμέτρηση και επιβολή της ποινής για το αδίκημα της γυναικοκτονίας λαμβάνει υπόψη, ως επιβαρυντικό παράγοντα, ότι ο θάνατος επήλθε ως αποτέλεσμα:

- (α) άσκησης βίας από ερωτικό σύντροφο.
- (β) βασανισμού ή άσκησης βίας λόγω μισογυνισμού.
- (γ) άσκησης ενδοοικογενειακής βίας.
- (δ) άσκησης βίας για λόγους τιμής.
- (ε) άσκησης βίας για λόγους θρησκευτικών πεποιθήσεων.
- (στ) άσκησης βίας λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού ή ταυτότητας φύλου.
- (ζ) διάπραξης του αδικήματος του ακρωτηριασμού γυναικείων γεννητικών οργάνων, κατά τις διατάξεις του άρθρου 233Α του Ποινικού Κώδικα.
- (η) άσκησης βίας με σκοπό ή στο πλαίσιο σεξουαλικής εκμετάλλευσης και/ή εμπορίας προσώπων και/ή διακίνησης ναρκωτικών και/ή οργανωμένου εγκλήματος.
- (θ) άσκησης βίας προς επίτευξη παράνομης συνουσίας.
- (ι) στοχευμένης άσκησης βίας εναντίον γυναικών, στο πλαίσιο ένοπλων συγκρούσεων.

Το **Βέλγιο** αποτέλεσε ορόσημο με την ψήφιση του λεγόμενου νόμου «Stop Femicide» τον Ιούνιο του 2023⁶. Αν και δεν εισήχθηκε στον ποινικό κώδικα ένα νέο ιδιώνυμο αδίκημα και οι γυναικοκτονίες συνεχίζουν να διώκονται ως ανθρωποκτονίες, με την εισαγωγή του νόμου αναγνωρίστηκε νομικά ο όρος και διαμορφώθηκε ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο πρόληψης και καταγραφής. Σύμφωνα με τον βελγικό νόμο, οι γυναικοκτονίες απαντώνται σε τρεις διακριτές μορφές, οι οποίες ορίζονται ως εξής:

5. Republic of Cyprus. (2021). *The Law for the Prevention and Combating of Violence against Women and Domestic Violence and other Related Matters* (Law 115(I)/2021)

6. Belgique. (2023). *Loi du 30 août 2023 visant à lutter contre les féminicides et les violences sexistes*. Moniteur belge, 31 août 2023

ΕΥΡΩΠΗ & ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

(i) οικεία γυναικοκτονία (η εκ προθέσεως ανθρωποκτονία γυναίκας λόγω του φύλου της, που διαπράττεται από σύντροφο ή από μέλος της οικογένειας στο όνομα του πολιτισμού, του εθίμου, της θρησκείας, της παράδοσης ή της αποκαλούμενης «τιμής», ή για άλλους λόγους)·

(ii) μη οικεία γυναικοκτονία (η εκ προθέσεως ανθρωποκτονία γυναίκας λόγω του φύλου της που διαπράττεται από τρίτο πρόσωπο, κυρίως στο πλαίσιο σεξουαλικής εκμετάλλευσης, εμπορίας ανθρώπων ή σεξουαλικής βίας και ως μέρος ενός συνεχούς κύκλου βίας που συνδέεται με την άνιση σχέση εξουσίας του δράστη έναντι του θύματος)· και

(iii) έμμεση γυναικοκτονία (η ακούσια ανθρωποκτονία γυναίκας λόγω του φύλου της, όταν ο θάνατος γυναίκας προκύπτει από επιβλαβείς πρακτικές ή από την αυτοκτονία γυναίκας).

Παράλληλα, ο νόμος θεσπίζει ένα σύστημα συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων, μελετών και ανάλυσης ανθρωποκτονιών λόγω φύλου μέσω ειδικής επιστημονικής επιτροπής, καθώς και εκπαίδευση για δικαστικούς και την αστυνομία. Επιπλέον, δύο σημαντικά κεφάλαια του νόμου αφορούν τα δικαιώματα των θυμάτων και τα μέτρα για την αποφυγή δευτερογενούς θυματοποίησης, καθώς και την εκτίμηση και διαχείριση κινδύνου, τα οποία και τα δύο θα πρέπει να βελτιώσουν την έγκαιρη παρέμβαση και την πρόληψη.

Η **Κροατία** το 2024 ενέκρινε τροποποιήσεις στον Ποινικό Κώδικα οι οποίες, παράλληλα με άλλες αλλαγές που αποσκοπούν στην εφαρμογή διατάξεων της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης, εισάγουν τη γυναικοκτονία ως νέο ποινικό αδίκημα, η οποία αναφέρεται ως η επιβαρυνόμενη ανθρωποκτονία προσώπου γυναικείου φύλου, αναγνωριζόμενη ως ανθρωποκτονία λόγω φύλου. Σύμφωνα με το άρθρο 111Α του ποινικού κώδικα της χώρας, προβλέπεται η «επιβαρυνόμενη ανθρωποκτονία γυναίκας» με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον δέκα ετών για τη «δολοφονία λόγω φύλου» γυναίκας ή κοριτσιού. Κατά την εξέταση αυτού του αδικήματος, σύμφωνα με τον νόμο, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα εξής:

- (i) ότι το αδίκημα διαπράχθηκε εναντίον οικείου στο δράστη προσώπου ·
- (ii) ότι ο δράστης είχε προηγουμένως κακοποιήσει το θύμα·
- (iii) ότι το θύμα ήταν ευάλωτο πρόσωπο ή πρόσωπο που βρίσκεται σε εξαρτημένη ή υποδεέστερη σχέση με τον δράστη·
- (iv) ότι το αδίκημα διαπράχθηκε σε συνθήκες σεξουαλικής βίας ή λόγω μιας σχέσης που τοποθετεί τις γυναίκες σε άνιση θέση· ή

7. Republic of North Macedonia. (2023). [Criminal Code \(Official Gazette No. 37/96 with amendments up to 36/23\)](#).

Council of Europe GRETA

8. Parlamentul Republicii Moldova. (n.d.). [Legea nr. \[252\] din \[10/7/2025\]](#). Legis.md.

ΕΥΡΩΠΗ & ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

(ν) ότι υπάρχουν άλλες περιστάσεις που υποδηλώνουν έμφυλη βία. Παράλληλα, η θέσπιση του νέου αδικήματος συνοδεύτηκε από υποχρεώσεις καταγραφής και πρόληψης. Παράλληλα, η θέσπιση του νέου αδικήματος συνοδεύτηκε από υποχρεώσεις καταγραφής και πρόληψης⁹.

Πέραν των παραπάνω περιπτώσεων, πρέπει να σημειωθεί ότι και σε άλλα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης οι δολοφονίες γυναικών λογίζονται ως ειδικές περιπτώσεις, εάν το κίνητρο του δράστη σχετίζεται με το φύλο του θύματος, όπως για παράδειγμα στην **Ισπανία**, τη **Γαλλία** και την **Πορτογαλία**¹⁰. Επιπλέον, σημειώνεται ότι γενικότερα στην Ευρώπη τα περισσότερα κράτη που αναγνωρίζουν επιβαρυντικές περιστάσεις στην αντίστοιχη ποινική τους νομοθεσία επιτρέπουν τη συνεκτίμηση κινήτρων που σχετίζονται με το φύλο ή με στενές προσωπικές ή οικογενειακές σχέσεις (συμπεριλαμβανομένου του ιστορικού ενδοοικογενειακής βίας) μεταξύ θύματος και δράστη, κατά τη διάρκεια της έρευνας, της δίωξης και της επιμέτρησης της ποινής για εκ προθέσεως ανθρωποκτονίες γυναικών και κοριτσιών¹¹.

Πέραν των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δύο περιπτώσεις ευρωπαϊκών χωρών που έχουν αναγνωρίσει νομικά τις γυναικοκτονίες είναι η Βόρεια Μακεδονία και η Μολδαβία:

Η **Βόρεια Μακεδονία** το 2023 τροποποίησε τον Ποινικό Κώδικα της χώρας στοχεύοντας στην εναρμόνιση της εθνικής νομοθεσίας με τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης. Μεταξύ άλλων, ο νόμος άλλαξε και την προσέγγιση ως προς τις γυναικοκτονίες: ενώ προηγουμένως η δολοφονία μιας γυναίκας διωκόταν ως ανθρωποκτονία, με την ύπαρξη ενδοοικογενειακής βίας να θεωρείται επιβαρυντική περίπτωση, ο νέος νόμος τροποποίησε το Άρθρο 123(2) του Ποινικού Κώδικα (ανθρωποκτονία) εισάγοντας ως νέα επιβαρυντική περίπτωση την αφαίρεση ζωής γυναίκας ή κοριτσιού στο πλαίσιο έμφυλης βίας¹².

Στη **Μολδαβία** το 2024 τροποποιήθηκε και επεκτάθηκε ο νόμος για την πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας.

9. WAVE Network. (n.d.). [Femicide as a separate criminal offense: A milestone in Croatia](#)

10. European Parliament. (2025). [Violence against women in the EU - State of Play in 2025](#) (EPRS Briefing No. 772921)

11. OSCE, [Trends in Addressing Femicide in the OSCE Region](#), 2025

12. Republic of North Macedonia. (2023). [Criminal Code \(Official Gazette No. 37/96 with amendments up to 36/23\)](#). Council of Europe GRETA

ΕΥΡΩΠΗ & ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Μεταξύ αρκετών τροποποιήσεων, εισήχθη ορισμός της γυναικοκτονίας¹³, καθώς και νέοι ορισμοί για τη «βία κατά των γυναικών» και την «ψυχολογική βία»¹⁴. Επιπλέον, η γυναικοκτονία οριζόμενη ως «ως πράξη ακραίας βίας κατά των γυναικών, που διαπράττεται για λόγους προκατάληψης λόγω φύλου, η οποία προκάλεσε τον θάνατο του θύματος» εισήχθη και στον γενικό μέρος του ποινικού κώδικα με το άρθρο 134(27)¹⁵.

---

13. Σύμφωνα με το συγκεκριμένο νόμο, η γυναικοκτονία ορίζεται ως “πράξη βίας κατά γυναικών, συμπεριλαμβανομένων των κοριτσιών, η οποία έχει ως αποτέλεσμα τον θάνατο του θύματος, ως αποτέλεσμα του εγκλήματος της εκ προθέσεως ανθρωποκτονίας ή του εγκλήματος της εκ προθέσεως σοβαρής βλάβης της σωματικής ακεραιότητας ή της υγείας, ή του εγκλήματος της ενδοοικογενειακής βίας, ή της αυτοκτονίας του θύματος, ως αποτέλεσμα της προκατάληψης ή της διευκόλυνσής της ή ως αποτέλεσμα ενδοοικογενειακής βίας, που διαπράττεται για λόγους προκατάληψης λόγω φύλου”, ανεπίσημη μετάφραση από το Republica Moldova, Parlamentul. (2007). [Legea nr. 45 din 1 martie 2007 privind prevenirea și combaterea violenței domestice](#). Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

14. United Nations Population Fund (UNFPA) Moldova. (n.d.). [Moldova leads the charge: Ending violence against women, in every space—online and offline](#)

15. Parlamentul Republicii Moldova. (n.d.). [Legea nr. \[252\] din \[10/7/2025\]](#). Legis.md.

ΟΙ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ & ΤΗΣ ΚΑΡΑΪΒΙΚΗΣ

Αντίθετα με την Ευρωπαϊκή Ένωση που μέχρι τώρα δεν έχει εντάξει τις γυναικοκτονίες στο ευρωπαϊκό δίκαιο, ορισμένες έννομες τάξεις, ήδη από τις αρχές του 21ου αιώνα, αποπειράθηκαν, όχι μόνο να αναπτύξουν ένα διευρυμένο πλαίσιο πρόληψης και προστασίας από την έμφυλη βία και αποκατάστασης των επιζωσών, αλλά και να εισάγουν νομοθετικές προβλέψεις που ρυθμίζουν τη νομική μεταχείριση των γυναικοκτονιών.

Οι προσπάθειες που εισάγουν τόσο ένα ολοκληρωμένο σύστημα πρόληψης, προστασίας και αποκατάστασης, αλλά και προτάσεις συγκεκριμένης ποινικής μεταχείρισης των γυναικοκτονιών εντοπίζονται πρώτα και κυρίως σε χώρες της Λατινικής Αμερικής και της Καραϊβικής.

Πιο συγκεκριμένα, οι νομοθετικές προσπάθειες αντιμετώπισης του εγκλήματος της γυναικοκτονίας εκκινούν από την Κόστα Ρίκα το 2007, με πολλές από τις χώρες της Κεντρικής και Λατινικής Αμερικής και της Καραϊβικής να θεσπίζουν σχετικές νομικές προβλέψεις από το 2010 και έπειτα¹⁶. Ο πλήρης κατάλογος των χωρών της συγκεκριμένης γεωγραφικής περιοχής που έχει ως τώρα εισάγει συγκεκριμένες νομοθετικές προβλέψεις για τις γυναικοκτονίες περιλαμβάνουν τις εξής χώρες: Αργεντινή, Βενεζουέλα, Βραζιλία, Γουατεμάλα, Δομινικανή Δημοκρατία, Κολομβία, Εκουαδόρ, Ελ Σαλβαδόρ, Κόστα Ρίκα, Μεξικό, Νικαράγουα, Ονδούρα, Ουρουγουάη, Παναμάς, Παραγουάη, Περού και Χιλή.

Παρακάτω παρουσιάζονται συνοπτικά οι μέθοδοι ενσωμάτωσης των γυναικοκτονιών στο νομικό πλαίσιο επιλεγμένων, ενδεικτικών χωρών που ενσωμάτωσαν πρώτες το έγκλημα της γυναικοκτονίας στο ποινικό τους σύστημα:

Η **Κόστα Ρίκα** ήταν η πρώτη χώρα στον κόσμο που, ψηφίζοντας τον Νόμο 8589 το 2007, τυποποίησε τη γυναικοκτονία ως νομικά αναγνωρισμένο και διακριτό έγκλημα. Το άρθρο 21 του εν λόγω νόμου τιμωρούσε με 20 έως 35 χρόνια κάθειρξης τον δράστη που δολοφονούσε τη σύζυγο ή σύντροφό του.

Όμως, πιο πρόσφατα, το 2021, το άρθρο 21 του Νόμου 8589 τροποποιήθηκε ώστε να αναγνωρίζεται η γυναικοκτονία ως τέτοια ακόμη και αν δεν υπήρχε ερωτική ή συναισθηματική θέση μεταξύ θύτη και θύματος.

16. Γκόνη-Καραμπότσου Αναστασία, "Η νομική αναγνώριση του αδικήματος της γυναικοκτονίας: Συγκριτική επισκόπηση των σχετικών νομοθετικών πρωτοβουλιών στην Κεντρική και Λατινική Αμερική", Syntagma Watch, 1/9/2021

ΟΙ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ & ΤΗΣ ΚΑΡΑΪΒΙΚΗΣ

Πλέον, το εν λόγω άρθρο ορίζει πως «επιβάλλεται ποινή κάθειρξης μεταξύ 20 έως 35 χρόνων σε οποιοδήποτε σκοτώνει γυναίκα με την οποία αυτός ή αυτή διατηρεί ή διατηρούσε σχέση ή συμβίωση, είτε έγγαμη, είτε de facto ένωσης, είτε ερωτική, συμβιωτική, μη-συμβιωτική, περιστασιακή ή άλλη παρόμοια σχέση, ακόμη και στην περίπτωση, διαζυγίου, διάστασης ή χωρισμού, εφόσον η πράξη αυτή δεν συνιστά ένα ακόμη σοβαρότερο έγκλημα ή κάποιο άλλο αδίκημα που επιφέρει μεγαλύτερη ποινή»¹⁷.

Όπως γίνεται αντιληπτό, αυτή η νομική διατύπωση συμπεριλαμβάνει τις δολοφονίες γυναικών που σχετίζονται με την ενδοοικογενειακή ή την σεξουαλική βία, αλλά εντοπίζει και ευρύτερες περιπτώσεις θανατηφόρας βίας που στοχεύουν γυναίκες λόγω του φύλου τους, ακόμα και αν δεν υπάρχει σεξουαλική ή συναισθηματική σχέση με τον δράστη. Σε αυτές, σύμφωνα με αναφορές, συμπεριλαμβάνονται και σχέσεις εμπιστοσύνης, φιλίας, εξουσίας ή ισχύος¹⁸.

Το **Μεξικό** ενσωμάτωσε τις γυναικοκτονίες στην έννομη τάξη του επίσης το 2007 με τον «Γενικό Νόμο για την Πρόσβαση των Γυναικών σε μια Ζωή Απαλλαγμένη από Βία». Η γυναικοκτονία σε αυτό το κείμενο ορίζεται ως «η ακραία μορφή της έμφυλης βίας κατά των γυναικών, προϊόν της παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους, τόσο σε δημόσιο όσο και σε ιδιωτικό επίπεδο, η οποία διαμορφώνεται από το μισογυνιστικό σύνολο συμπεριφορών που μπορεί να οδηγήσουν σε κοινωνική και κρατική αυθαιρεσία και να καταλήξουν σε φόνο ή άλλες μορφές βίαιου θανάτου γυναικών»¹⁹.

Το έγκλημα της γυναικοκτονίας ορίστηκε αργότερα στο άρθρο 325 του Ομοσπονδιακού Ποινικού Κώδικα, σύμφωνα με το οποίο «η γυναικοκτονία διαπράττεται από οιοδήποτε πρόσωπο στερεί τη ζωή μιας γυναίκας εξαιτίας του φύλου της». Ο νόμος ορίζει επτά συγκεκριμένα κριτήρια, εκ των οποίων, εάν πληρείται έστω και ένα, τότε η ανθρωποκτονία κατηγοριοποιείται και αντιμετωπίζεται ποινικά ως γυναικοκτονία.

17. Madhumita Pandey, "[Femicide: why a specific crime is needed](#)", Social Europe, 15/05/2024. Επιπλέον πληροφορίες σχετικά με την ποινική αντιμετώπιση των γυναικοκτονιών και της έμφυλης βίας στην Κόστα Ρίκα, μπορούν να βρεθούν και στο Gretzinger Fabiola, "[Sexual Violence in Costa Rica: A Progressive Country with Regressive Gender Policies](#)", *Minnesota Journal of International Law* (Vol 31, Issue 2, Ιανουάριος 2022).

18. [General Act on Women's Access to a Life Free of Violence](#), 2007

19. Ανεπίσημη μετάφραση από: "[Feminicidio](#)" - Artículo 325: Comete el delito de feminicidio quien prive de la vida a una mujer por razones de género. Se considera que existen razones de género cuando concurra alguna de las siguientes circunstancias: I. La víctima presente signos de violencia sexual de cualquier tipo; II. A la víctima se le hayan infligido lesiones o mutilaciones infamantes o degradantes, previas o posteriores a la privación de la vida o actos de necrofilia; III. Existan antecedentes o datos de cualquier tipo de violencia en el ámbito familiar, laboral o escolar, del sujeto activo en contra de la víctima; IV. Haya existido entre el activo y la víctima una relación sentimental, afectiva o de confianza; V. Existan datos que establezcan que hubo amenazas relacionadas con el hecho delictuoso, acoso o lesiones del sujeto activo en contra de la víctima; VI. La víctima haya sido incomunicada, cualquiera que sea el tiempo previo a la privación de la vida; VII. El cuerpo de la víctima sea expuesto o exhibido en un lugar público.

ΟΙ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ & ΤΗΣ ΚΑΡΑΪΒΙΚΗΣ

Τα κριτήρια είναι τα κάτωθι:

- α) Το θύμα παρουσιάζει σημάδια σεξουαλικής βίας.
- β) Πριν ή και μετά τη θανάτωση, το θύμα έχει υποστεί εξευτελιστικούς τραυματισμούς ή ακρωτηριασμούς, ή έχουν πραγματοποιηθεί πράξεις νεκροφιλίας
- γ) Υπάρχει καταγεγραμμένο ιστορικό οποιουδήποτε είδους βίας στην οικογένεια, το εργασιακό ή το σχολικό περιβάλλον του θύτη σε βάρος του θύματος.
- δ) Υπήρχε σχέση ερωτική, συναισθηματική ή εμπιστοσύνης μεταξύ του δράστη και του θύματος.
- ε) Υπάρχουν στοιχεία που αποδεικνύουν ότι πραγματοποιήθηκαν απειλές, παρενόχληση ή τραύματα από τον δράστη σε βάρος του θύματος.
- στ) Το θύμα κρατήθηκε σε απομόνωση πριν από τον θάνατό του.
- ζ) Η σορός του θύματος εκτέθηκε ή επιδείχθηκε σε δημόσιο χώρο.

Η επαπειλούμενη ποινή για την τέλεση γυναικοκτονίας ορίζεται στα 40 έως 60 χρόνια φυλάκισης. Επιπροσθέτως, ο θύτης υποχρεούται να πληρώσει ένα μεγάλο πρόστιμο και χάνει κάθε αξίωση που πηγάζει από το θύμα (π.χ. κληρονομιά)²⁰.

Η **Γουατεμάλα**, το 2008, επίσης ενσωμάτωσε τις γυναικοκτονίες στην έννομη τάξη της με το Νόμο 22-2208, που αφορούσε τις γυναικοκτονίες και άλλες μορφές βίας κατά των γυναικών.

Στο άρθρο 6 του εν λόγω νόμου ορίζεται ότι:

Το έγκλημα της γυναικοκτονίας τελείται από οιονδήποτε, στο πλαίσιο των ανισομερών σχέσεων εξουσίας ή ισχύος μεταξύ ανδρών και γυναικών, ο οποίος σκοτώνει μία γυναίκα λόγω του φύλου της, εκμεταλλευόμενος οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιστάσεις:

- α. Έχει αποπειραθεί ανεπιτυχώς να συστήσει ή να επανασυστήσει μια ρομαντική ή ερωτική σχέση με το θύμα.
- β. Διατηρεί, κατά την τέλεση της πράξης, ή έχει διατηρήσει με το θύμα οικογενειακή, συζυγική, συμβιωτική, ερωτική, φιλική, συντροφική ή εργασιακή σχέση.
- γ. Ως αποτέλεσμα επαναλαμβανόμενων εκδηλώσεων βίας κατά του θύματος.
- δ. Ως αποτέλεσμα ομαδικών τελετουργιών, είτε με χρήση όπλων οποιουδήποτε είδους είτε όχι.

20. Επιπλέον πληροφορίες σχετικά με την ποινική αντιμετώπιση των γυναικοκτονιών στο Μεξικό, μπορούν να να βρεθούν στο Justice in Mexico, "Exploring the Legal Context of Femicide in Mexico", 12/06/2020

ΟΙ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ & ΤΗΣ ΚΑΡΑΪΒΙΚΗΣ

ε. Εξευτελίζοντας το σώμα του θύματος για την ικανοποίηση σεξουαλικών ενστίκτων, ή διαπράττοντας πράξεις γενετήσιου ακρωτηριασμού ή οποιουδήποτε άλλου είδους ακρωτηριασμού.

στ. Λόγω μισογυνισμού.

ζ. Όταν η πράξη τελείται παρουσία των τέκνων του θύματος.

η. Όταν πληρούνται οι περιστάσεις που περιλαμβάνονται στο Άρθρο 132 του Ποινικού Κώδικα²¹.

Ο θύτης τιμωρείται με ποινή φυλάκισης από είκοσι πέντε έως πενήντα χρόνια και δεν επιτρέπεται να του χορηγηθεί καμία μείωση της ποινής για οποιονδήποτε λόγο. Επιπλέον, τα πρόσωπα που διώκονται για αυτό το έγκλημα δεν μπορούν να επωφεληθούν από οποιαδήποτε εναλλακτικά μέτρα.

---

21. Ανεπίσημη μετάφραση από: [Decreto Numero 22-2008 - Ley contra el Femicidio y otras Formas de Violencia Contra la Mujer](#) Artículo 6. Femicidio. Comete el delito de femicidio quien, en el marco de las relaciones desiguales de poder entre hombres y mujeres, diere muerte a una mujer, por su condición de mujer, valiéndose de cualquiera de las siguientes circunstancias: a. Haber pretendido infructuosamente establecer o restablecer una relación de pareja o de intimidad con la víctima. b. Mantener en la época en que se perpetre el hecho, o haber mantenido con la víctima relaciones familiares, conyugales, de convivencia, de intimidad o noviazgo, amistad, compañerismo o relación laboral. c. Como resultado de la reiterada manifestación de violencia en contra de la víctima. d. Como resultado de ritos grupales usando o no armas de cualquier tipo. e. En menosprecio del cuerpo de la víctima para satisfacción de instintos sexuales, o cometiendo actos de mutilación genital o cualquier otro tipo de mutilación. f. Por misoginia. g. Cuando el hecho se cometa en presencia de las hijas o hijos de la víctima. h. Concurriendo cualquiera de las circunstancias de calificación contempladas en el artículo 132 del Código Penal.

ΥΠΟΛΟΙΠΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

Σύμφωνα με αναφορές, σε ένα σύνολο 190 χωρών παγκοσμίως, 29 χώρες έχουν ενσωματώσει νομικές προβλέψεις σχετικά με τις γυναικοκτονίες²² - χωρίς, ωστόσο, αυτό να σημαίνει κατ' ανάγκην ότι και οι 29 αυτές χώρες έχουν εισάγει διαφορετική ποινική μεταχείριση σε σχέση με τις ανθρωποκτονίες ή ότι παρέχεται ένα ολοκληρωμένο σύστημα πρόληψης, προστασίας και αποκατάσης. Πέραν των χωρών που έχουν ήδη αναφερθεί παραπάνω, μια σειρά από χώρες, τόσο στην Ευρώπη, όσο και στον υπόλοιπο κόσμο, διαθέτουν νομικά πλαίσια που ναί μεν, δεν προβλέπουν τις γυναικοκτονίες ως τέτοιες (δηλαδή τυποποιώντας τις και ενσωματώνοντας συγκεκριμένο νομικό ορισμό), αλλά παρέχουν νομικά εργαλεία, ώστε οι γυναικοκτονίες ή ορισμένες μορφές αυτών, να τιμωρούνται αυστηρότερα. Αυτά τα νομικά εργαλεία, συνήθως παρέχονται σε νόμους που έχουν ως στόχο την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών ή την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας.

Σύμφωνα με αναφορές, πέραν των Ευρωπαϊκών χωρών, τέτοια παραδείγματα αποτελούν δύο χώρες της Αφρικής, το **Μαρόκο** με το Νόμο για την Εξάλειψη της Βίας κατά των Γυναικών - 103-13 που άρχισε να εφαρμόζεται το 2018 και η **Γκαμπόν**, με το Νόμο για την Εξάλειψη της Βίας κατά των Γυναικών και την Προώθηση της Ισότητας των Φύλων - 006/2020 που υιοθετήθηκε το 2021.

Όπως γίνεται κατανοητό, οι χώρες που στην παρούσα χρονική στιγμή υιοθετούν ένα συγκεκριμένο νομικό πλαίσιο για την ποινική μεταχείριση των γυναικοκτονιών, ακόμη κι αν αυτό είναι αποσπασματικό ή μερικό ή και χωρίς τη ρητή αναγνώρισή τους, αποτελούν ένα μάλλον μικρό υποσύνολο στο παγκόσμιο χάρτη. Στο μεγαλύτερο μέρος του πλανήτη οι γυναικοκτονίες αντιμετωπίζονται ως απλές ανθρωποκτονίες, χωρίς η δολοφονία μιας γυναίκας λόγω του φύλου της να συνιστά επιβαρυντική περίπτωση. Αντίθετα, σε ορισμένες χώρες τούτο μπορεί να αποτελεί ακόμη και ελαφρυντικό παράγοντα όσον αφορά την ποινική αντιμετώπιση του δράστη του εγκλήματος, εν προκειμένω, της ανθρωποκτονίας.

---

22. Marina Elefante, Siyi Wang, "Femicide laws worldwide: 50 years of evolution and ongoing gaps", Women, Business and the Law, 16/6/2025

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Όπως προκύπτει από τη μελέτη των των νομικών πλαισίων που έχουν, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, ενσωματώσει τις γυναικοκτονίες στην εκάστοτε έννομη τάξη, προκύπτουν τρεις κύριες νομικές προσεγγίσεις.

Η πρώτη προσέγγιση δεν τυποποιεί τη γυναικοκτονία ως ένα διακριτό έγκλημα ούτε και την ορίζει. Ωστόσο, παρέχει ορισμένα (περιορισμένα) νομικά εργαλεία, ώστε οι γυναικοκτονίες ή ορισμένες μορφές αυτών, να τιμωρούνται αυστηρότερα. Αυτά τα νομικά εργαλεία, συνήθως παρέχονται σε νόμους που έχουν ως στόχο την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών ή την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας.

Η δεύτερη προσέγγιση, εντοπιζόμενη κυρίως στις χώρες του ΟΑΣΕ, αντιμετωπίζει τη γυναικοκτονία όχι ως ένα αυτοτελές, διακριτό ποινικό αδίκημα, αλλά ως επιβαρυντική περίπτωση²³. Σε αυτή την προσέγγιση εντοπίζονται δύο επιπλέον διακριτές προσεγγίσεις: η πρώτη ενεργοποιεί τις επιβαρυντικές περιστάσεις της γυναικοκτονίας όταν η ανθρωποκτονία τελέστηκε στο πλαίσιο ενδοοικογενειακής ή/και σεξουαλικής βίας, ενώ η δεύτερη, εστιάζει στο φύλο του θύματος και εξετάζει το κατά πόσο αυτό συντέλεσε ως κίνητρο στην επιλογή του θύματος και την τέλεση της εγκληματικής πράξης - εν προκειμένω της ανθρωποκτονίας. Η δεύτερη υπό-προσέγγιση, όπως σημειώνεται και στη σχετική βιβλιογραφία, μπορεί να χαρακτηριστεί και ως νομοθεσία σχετική με τα εγκλήματα μίσους²⁴. Ενδεικτικό παράδειγμα αυτής της τελευταία προσέγγισης είναι η Γαλλία που από το 2022 προβλέπει στον Γαλλικό Ποινικό Κώδικα ότι εάν ένα (οποιοδήποτε) έγκλημα τελεστεί λόγω του φύλου, του σεξουαλικού προσανατολισμού ή της πραγματικής ή εικαζόμενης ταυτότητας φύλου, τότε τούτο τιμωρείται αυστηρότερα (συμπεριλαμβανομένου του εγκλήματος της ανθρωποκτονίας).

Τέλος, η τρίτη προσέγγιση η οποία εντοπίζεται κυρίως στη Λατινική Αμερική, προτείνει τη σύσταση ενός ιδιώνυμου αδικήματος, αυτού της γυναικοκτονίας. Με βάση αυτή την προσέγγιση, η γυναικοκτονία ορίζεται ως εγκληματική πράξη που προβλέπεται ρητά και αυτοτελώς από τον Ποινικό Κώδικα ή με ειδικό νόμο, και τιμωρείται με ειδικές, συχνά αυστηρότερες ποινές σε σχέση με το γενικό έγκλημα της ανθρωποκτονίας.

Πέραν των νομικών προσεγγίσεων όσον αφορά το καθ' εαυτό έγκλημα της γυναικοκτονίας και της ποινικής της μεταχείρισης, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι οι νόμοι δύνανται - και ορισμένοι το κάνουν - να θεσμοθετούν επιπρόσθετα μέτρα, είτε πρόληψης, είτε καταγραφής του φαινομένου. Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία καθώς η αυστηρότερη ποινική μεταχείριση, από μόνη της, συχνά μπορεί να έχει περιορισμένη αποτελεσματικότητα για την προστασία της ζωής των γυναικών και των θηλυκοτήτων.

23. OSCE, *Trends in Addressing Femicide in the OSCE Region*, 2025

24. ό.π.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Αντιθέτως, η αυξημένη πρόληψη έναντι των γυναικοκτονιών και συνολικά της έμφυλης βίας δύναται να προσφέρει πραγματικά αυξημένη προστασία, μειώνοντας αισθητά τις πιθανότητες τέλεσης του συγκεκριμένου εγκλήματος.

Επιπλέον, η συστηματική παρακολούθηση και καταγραφή του φαινομένου είναι επίσης εξέχουσας σημασίας, καθώς μονάχα με αυτόν τον τρόπο μπορεί να γίνει αντιληπτό, σε βάθος χρόνου, ποιες είναι τελικά οι πιο αποτελεσματικές ποινικές τεχνικές αντιμετώπισης των γυναικοκτονιών. Αυτό, άλλωστε, αποτελεί ή θα έπρεπε να αποτελεί, και τον βασικό στόχο των σχετικών νομοθεσιών: την πραγματική μείωση, ακόμη και εξάλειψη των δολοφονιών λόγω του φύλου του θύματος.

